

**KRES**  
**FANTOVSKI LIST**

1932

2

# KRES

---

## FANTOVSKI LIST

Uprava »Kresa« je v Ljubljani, Ljudski dom. / Na ta naslov naj se naroča in plačuje list ter pošiljajo rokopisi in sploh vsa druga sporočila. / Letna naročnina: za posamezne naročnike 20 Din; za skupne naročnike po odsekih 18 Din. / Račun poštne hranilnice: Ljubljana 15.521. // Telefon: Ljubljana štev. 34-98.

---

---

## Na pot

Ko prihaja pomlad v deželo, se prično poslavljati naši fantje. Težka dolžnost jih kliče. Odhajajo v daljne kraje, med neznane ljudi, v neznane razmere. Vedno je bilo in vedno bo tako slovo težko za tiste, ki gredo, pa tudi za tiste, ki ostanejo. Očetje in matere s skrbjo gledajo odhajajočega sina. Skrbeli so za njega, da je ostal dober in pošten, zdrav na duši in na telesu. Izročajo ga drugim ljudem, ki dobe popolno oblast nad njim, ki jih mora brezpogojno ubogati. Misel na vse to je težka. Iz lastne skušnje vemo danes skoro vsi očetje, kakšne nevarnosti za dušo in telo mladega človeka so združene z vojaško službo. Vojaščina ni bila in ne bo nikoli prijetno bivališče. Vsak je bil žalosten, ko jo je zagledal, in vsak je bil vesel, ko ji je obrnil hrbet. Smo pač tako ustvarjeni, da ljubimo osebno svobodo, da ne maramo za komando. Težka se nam zdi tista dresura, ki je neizogibno združena z vojaško službo. Ni namreč mogoče brez najstrožje discipline, ki se le z vztrajnim vežbanjem doseže, držati v redu toliko mladih živahnih ljudi najrazličnejšega temperamenta. Mlad fant, ki odhaja, prav za prav še malo vé, kako bo. Vendar nekako sluti vso težo bodočih dni. Po mestih vidimo dohajajoče vojaške novince razposajeno vesele. Okinčani s šopki, med petjem, večkrat s harmoniko prihajajo. Zelo pogosto vidimo, da je ta veselost, ta razposajenost umetno narejena, da izvira iz vinjenosti. Že površni opazovalec vidi to. Mnogo jih vidimo, in ti so najboljši, ti so fantje iz naših katoliških organizacij, ki prihajajo resno. Tudi oni imajo šopke, tudi oni pojo naše lepe narodne vojaške pesmi, a vidi se, da se zavedajo velike resnobe novega odlomka fantovskega življenja.

Vojaška služba! Država, ta največja sila na svetu v današnjih razmerah kakor v vsej preteklosti, kakor daleč sega zgodovina, zahteva to službo. Ker nas brani pred zunanjimi sovražniki in varuje red in mir na znotraj, mora imeti država silo na razpolago. V slučaju zunanje nevarnosti je velike važnosti vojaška pripravljenost. Nikoli bi Japonci ne upali napasti in trgati ogromne Kitajske, ako bi ta imela dobro disciplinirano in oboroženo armado. Ker pa je Kitajska popolnoma neurejena, narod v celoti miroljuben, nepripravljen za boj s sovražnikom, zato more tujec zasesti pokrajino za pokrajino in pustošiti velika neutrjena mesta in pobijati z bombami iz letal nedolžne

in mirne ljudi. V Ženevi pa med tem zboruje razorožitvena konferenca, tam je Zveza narodov, ki je ustanovljena za to, da se prepreči vojna. Če tu malo pomislimo in se ozremo okoli sebe po svojih sosedih, kaj ti hočejo in kako mislijo o nas, potem pač moramo uvideti potrebo armade in vojaškega vežbanja naroda. Še pred svetovno vojno se ni mislilo, da bi bilo v vojski treba sodelovanja žensk. Danes vojaški zakoni raznih držav in tudi naše predvidevajo sodelovanje celokupnega naroda v slučaju, ko gre za vso bodočnost.

Težka je misel na vse to. Vojske reši nas, o Gospod! Tudi sami moramo sodelovati pri mirovni akciji. Naš sv. oče nas poziva k temu. »Vtakni meč v nožnico!« je ukazal Odrešenik Petru. Ni mu ukazal vreči meč proč. Med prvimi kristjani — svetniki in mučenci — imamo mnogo hrabrih junakov-vojakov, ki so v vojskah zvesto služili poganskim rimskim cesarjem. V Konstantinovi armadi, ki je premagala Maksencija, so bili večji oddelki krščanskih vojakov, ki jih je močno navdušilo krščansko znamenje za bojnih praporih. Veliko bojevnikov-vitezov je v srednjem veku bilo zvestih Bogu in cesarju in Cerkev jih časti kot svetnike. Kdo ne pozna vzor-viteza Gotfrida Bujonskega iz prve križarske vojne! Znano nam je, kako vzoren kristjan je bil viharni poveljnik vseh združenih vojsk v svetovni vojni, rajni maršal Foš.

Ko se torej naši fantje sedaj pripravljajo na odhod v vojaško službo, naj bi se za to najprej dobro pripravili. Treba je vedeti, kakšne so nevarnosti za telo. O tem jih najbolje more poučiti vojaški zdravnik. Z. F. O. je že lani priredila tečaje za vojake-novince in je na teh tečajih predaval odličen vojaški zdravnik. Treba je poznati pa tudi nevarnosti za dušo. O teh jih najbolje pouči častnik-rezervist, ki je sam spoznal v vojaški službi vse to. Duhovnik pa, ki je tudi sam bil pri vojakih, naj bi pokazal one svetle zglede iz vojaškega življenja, ki morejo mladega človeka voditi tudi v vojašnici in povsod v vojaški službi. Kdor bo prav doumel pomen in važnost vsega tega, bo pogumno šel k vojakom, bo moralno dobro pripravljen nastopil službo, bo dobro začel, in to je že polovica vsega. Takemu, ki bo vztrajal na pravi poti tudi pri vojakih, ne bo vojaščina v padec, ampak mu bo okrepila značaj, da bo v ognju preskušen mogel tudi pozneje v življenju kljubovati vsem nevarnostim.

Bratje, v boju rasto sile!

## Po stezah davnine

### 4. Kespi »zavoha« stisko.

Pretekli so trije tedni; tedaj pa se je pri Hamarjevih ustavil sel, ki so ga vsak teden enkrat pošiljali k L. Juliju po pošto; prijahal je z usnjeno torbo, polno pisem in časnikov.

»Oče, norveška pošta!« zavpije Harold, ko prihiti polnih rok v očetovo delavnico. »Ali lahko vzamem časnike?«

»Le, saj jaz moram itak pogledati pisma.«

Harold odnese časopise in si jih razdeli za drugimi družinskimi člani. Vsi so zatopljeni v branje, ko naenkrat stopi v hišrno Hamar. Žena se ozre k njemu in v hipu plane pokonci.

»Kaj pa je, za božjo voljo! Jakob, ti je slabo?«

»Oh, ne. Samo neko pismo me je strašno razburilo. Karbahal piše.«

»Karbahal? Kaj je pa naredil?« brž vpraša Harold.

»Ne gre za to, kaj je naredil, ampak za to, kaj namerava! Vlada mu je dala v zakup vso našo dolino.«

»Dolino v zakup?« se začudi mati. »Saj to ni mogoče! Zemlja je naša! Saj smo jo kupili in plačali!«

»Kupili smo jo za poljedelstvo. Popolnoma pa smo pozabili na rudokopne pravice.«

»Kakšne pravice, oče?« vpraša Harold.

»V tej deželi imajo rudokopne pravice večjo veljavo ko poljedelske. Zgodilo se je takole: Karbahal je pri vladi zaprosil za pravico, da sme vso dolino spremeniti v jezero, čigar vodo bo porabil za elektrarno, ki bo gonila njegov zlati rudnik v Piakvari. No, in to pravico je tudi dobil.«

Harold je kar prebledel, a vendar ugovarjal: »Toda vsa naša posestva bo moral prej odkupiti, ne?«

»Plačal nam jih bo po isti ceni kakor neobdelano ledino. Za hiše, hleve, ograje in vse boljše ne dobimo niti pare! V temle pismu pa nam sporoča, naj poberemo svoja šila in kopita.«

Vsi so molčali, da bi slišal muho brenčati. Mati se je zgrudila na stol in si z rokama zakrila obraz. Harold je stisnil ustnice in še vedno gonil svojo: »Kaj pa, če samo žuga, zato da bi mu svet ceneje odstopili.«

»Maščuje se! Nikoli nam ne bo odpustil, da je bil vpričo vseh ponižan. Celó to mislim, da se niti z denarjem ne bi mogli odkupiti, če bi ga tudi imeli.«

»Oče, ne udajmo se! O, glejte, Olaf gre. On nam bo gotovo znal svetovati.«

Pa tudi Olaf Narjik je samo z glavo zmajal, ko so mu povedali, za kaj gre.

»Maščuje se, kajneda, kakor ti je oče povedal. Vse bo storil, samo da nas uniči. In še celo zakon ima na svoji strani.«

Haroldu so se podrli vsi upi. Največ je zidal na Olafa, češ: on bo pomagal, če sploh kdo; na, zdaj pa tole! »Ali ne veš nobene rešitve?«

Olaf ga pogleda. »Eno možnost imamo pač še: da mu rudnik odkupimo.«

»Njegov rudnik kupimo? Saj res!«

»Pa to je samo misel in nič več! Človeku, kakršen je Karbahal, je osveta več ko denar. Bojim se, da nam rudnik sploh za nobeno ceno ne bo naprodaj.«

»Ali pa ne moreš dobiti prijatelja, da bi on za nas kupil rudnik?«

»To že, Harold, toda plačati bomo morali tako vsoto, kakor jo bo hotel Karbahal!«

»Rajši bomo ne vem koliko plačali, kakor pa da bi ostavili svoje domove. In prepričan sem, da bosta tudi Rolo in njegov oče tega mnenja.«

»Olaf, fant ima prav«, se oglasi Hamar. »Ali se hočeš za to stvar zavzeti?«

»Rad, kajpada. Jutri odpotujem in poskusim, kaj se bo dalo doseči.«

Olaf Narjik je odšel, naseljenci v dolini pa so čakali nestrpnó kakor na trnju. Niti igrati se jim ni ljubilo, kaj šele delati. Pretekél je teden, tedaj pa je prišla brzojavka od Olafa.



»Zahteva petdeset tisoč.«

Hamarju je papir padel iz rok. »Petdeset tisoč!« vzdihne obupno. »Prav tako bi lahko zahteval milijon. Če zastavimo sploh vse, kar imamo, ne spravimo skupaj niti polovico vsote.«

Harold se je izmuznil iz hiše. Nemogoče mu je bilo, gledati očetovo in materino boleost. Zunaj ga je čakal Rolo, da izve, kako stvari stoje. Ko mu je Harold povedal, je Rolo napravil tak obraz, da se je Harold kar ustrašil.

Večerja ni nikomur dišala. Vsi so bili preveč pobiti. Po večerji je šel Harold na verando pred hišo, se zleknil v visečo mrežo, bingljal z nogama in premišljeval. Pa nobena rešilna misel se mu ni posvetila, izhoda ni mogel najti, pa naj je še toliko napenjal možgane. Srce se mu je krčilo v boleosti, če je pomislil, da sta oče in mati toliko let za ta domek garala, zdaj naj bi bilo pa naekrat vse izgubljeno! Hiša, gospodarska poslopja, vrt, njive, pašniki, vse lepo zaokroženo in ograjeno: vse naj propade in utone v jezeru, samo zato, ker so se zamerili nekemu srboritemu senjorju!

Mahoma se pojavi pred njim neka postava, kakor duh. Docela neslišno se mu je približala. Trenutek prej je še ni bilo, zdaj je bila. Haroldu je kar sapa zastala.

»Ti ne se bat, jaz Kespi«, mirno reče možak.

»Kespi?« se začudi Harold. »Mislim sem, da si dolge milje proč pri svojem ljudstvu. Kaj te je pa prineslo?«

»Jaz vohat stisko«, odvrne stari Kāsik. »Jaz ne pozabit, ti rešil Kespiju življenje. Zato jaz prit.«

»Res smo v strašni stiski«, pravi Harold. »Mislim, da bi slabše sploh ne moglo biti. In lepo je od tebe, da si prišel, vendar pa se bojim, da nam ne moreš pomagati ne ti ne kdo drugi.«

»Ti povedat, kaj je«, mu na kratko veli Kespi. Harold vesel sočutnega poslušalca, mu z nekaj besedami pove, kaj se je zgodilo.

»Jaz tebi praviti, Karbahal slab človek«, pripomni Kespi, ko je Harold končal. »Nekega dne on slab konec.«

»Morda bo res nesrečno končal, še prej bo pa nas vse uničil.«

Kespi nekoliko pomisli, vsaj videti je bilo tako, nato pa reče: »Ti praviti, on zahtevati petdeset tisoč pesos za svoj rudnik?«

»Da, to strašno kupnino je postavil, seveda pa mi še misliti ne smemo na to, da bi mogli tolikšno vsoto plačati. Zato nam ne kaže drugega, ko pobrati svojo beračijo in se umakniti.«

Spet Kespi za hip premišljuje, končno pa vpraša: »Koliko časa, da vi denar plačat?«

»Očka pravi, da imamo po zakonu tri mesece časa.«

»Tri lune. To dosti. Jaz vam dat denar.«

Harold ostrmi. »Kespi, nisi me prav razumel. Petdeset tisoč pesos, deset tisoč angleških funtov!«

Kespi prikima. »Jaz vedet. Tovor zlata za dva mula.«

Harold ničesar ne odgovori. Tudi če bi poskusil, ne bi mogel govoriti. Tu stoji pred njim star raztrgan Indijanec in govori o tovoru zlata, ki bi trebalo zanj dveh mul, pra vtako mirno, kakor da sta dva tovara oglja, pa vendar se mu samemu zdi čudno, da nič ne dvomi nad njegovimi besedami.

Kespi nadaljuje: »Ti se pripraviti na pot. Vzet s seboj pončo, v gorah mrzlo.«

»Praviš, naj bi odrinili kar zdaj takoj?«

»Mi hodit zdaj, ko tema, ko nihče videt.«

»Toda z nama mora tudi Rolo, brez njega vendar ne bova hodila.«

»On vedet, on čakate«, mirno odgovori Kespí.

## 5. V osrčju gorá.

Hamarja zlepa ni bilo mogoče pregovoriti, da bi pustil Harolda s Kespíjem. Končno pa se je le udal.

»Hvala ti lepa, oče! Rolo, reci Kespíju, naj še malo počaka!«

Odhitel je, pa bil kar hitro spet nazaj, oblekel je trdno sivkasto obleko, obul gorske čevlje, vrgel čez rame nahrbtnik in puško. Še mater je objel in poljubil Nito, nato pa sta se z Rolom pridružila Kespíju in odbrzeli so v noč. Čakale so jih tri mule. Zavihteli so se na sedla in odjahali po stezi, ki je peljala v severni konec doline.

Tu je gorsko verigo sekal prelaz; dolge ure so jih nanj nosile mule, varno stopajoče po ozki, vijoči se stezi. Še preden pa je minila ena ura, so bili veseli, da so vzeli s seboj pončo, a opolnoči so dospeli na sedlo, kjer so jim iz tokav krpe snega svetile kakor zlohotne vešče. Nazadnje so pa začeli stopati spet navzdol in zora jih je zalotila v neki drugi dolini, kjer so divje in samotne kraje obkrožale nebotične gore. Kespí je potnike odpeljal v tokavo, ki je imela vodo in travo; tu so razjahali, nadeli mulam spono in jih izpustili, nato pa so se lotili zajutrka. Fanta sta na malem ognju kuhala, Kespí pa je splezal na strme čeri.

»Starec skoraj gotovo misli, da bi nas utegnil kdo zasledovati«, pravi Harold.

»Če tudi nas, on bo gotovo nje zasledil prej nego oni nas«, odvrne Rolo ter obrne slanino, cvrčečo v ponvi. »Oči ima, da bi se kosal z jastrebom.«

»Kaj misliš, ali se boji Karbahala?«

»Po mojem nikogar drugega.«

»Toda odkod naj bi Karbahal zvedel, kam smo namenjeni?«

Rolo skomigne z ramenoma. »Kaj jaz vem! Saj še midva ne veva, kam greva. Ampak zato se nama ni treba vznemirjati. Kespí je star lisjak; pripeljal naju bo do cilja, pa naj že gremo kamorkoli.«

Tako se je tudi zgodilo. Potovali so vselej ponoči in podnevi taborili, četrto jutro svojega potovanja pa so prišli v globoko tokavo med strmimi in visokimi čermi iz apnenca. Skrili so mule še skrbneje nego druge kratí, fanta pa je Kespí odvedel v globoko duplinico ob vzhodu čeri.

»Vidva nič ven!« jima je naročil. »Tukaj ostaj ves dan! Ponoči mi dobit zlato.«

»Nocoj? Kje?« ga je za besedo poprijel Rolo.

»Jaz ne povedat. Ti vedet kmalu.« Več nista mogla spraviti iz njega.

Res sta bila zelo razburjena, vendar pa ju je dolga nočna ježa tako zdelala, da sta bila prav zadovoljna, ko sta se smela po dobrem obedu zaviti v odeje in zaspati. Nastopil je že mrak, ko ju je Kespí zdramil in jima povedal, da je večerja pripravljena.

»Vidva jest veliko«, jima reče. »Ponoči dela polno.«

»To se pa tako sliši, kakor da bova morala kopati zaklad«, se namuzne Rolo, pa vendar sluša Kespíja ter se dodobra najé. Komaj že čakata, da bi odrinili, pa Kespí ne dovoli, dokler se ne stemni. Tedaj pa odide naprej sam oprezovat in se precej dolgo ne vrne.

»Je vse mirno?« vpraša Harold.

»Jaz mislit, da varno«, pravi starec resno. »Pa vidva hodit potihem.«

Kespi ju je odvedel v črno, temno žrelo, kjer je pihljaj nad čermi lahen, mrzel veterček. Mule so privezali v malem stranskem kanjonu, nato pa spet stopali po globoki soteski, ki je peljala naprej in naprej, prav v osrčje gora. Obut v sandale se je Kespi skoraj tako neslišno premikal kakor maček, fanta pa je njegova opreznost prevzela, da sta stopala skoraj nič manj tiho. Od časa do časa se je starec ustavil in prisluhnil.

Čez kake pol ure so krenili v neko stransko sotesko, ki je bila pravcata razpoka, na stotine čevljev globoka in obupno ozka. Nobena sapica ni zapihljala in tiho je bilo kakor v grobu. Čeri so se nad glavami skoraj stiskale, temnejše pa tudi v rogu ne bi moglo biti. Kespi je spet obstal.

»Vidva videt nič več.«

»Videti!« ponovi Rolo. »Če bi ti mogel pokazati svoje obtolčene goleni, bi te hitro prepričal, koliko čeri zadnje pol milje sploh nisem videl!«

»Toda zdaj vidva videt prav nič«, je odvrnil Kespi, vzel robec in trdno zavezal Rolo oči. Prav tako tudi Haroldu. Kako neomajno sta mu zaupala, sta pokazala s tem, da sta se mu izročila na milost in nemilost, ne da bi se njegovim ukrepom kakorkoli upirala. Ko se je prepričal, da ne moreta prav ničesar videti, je prijel vsakega za eno roko in ju peljal dalje.

Opotekali so se po strmem pobočju, nato pa sta iz odmeva spoznala, da so v neki votlini. Tu se je Kespi ustavil in slišala sta, kako je vprasnil užigalico in prižgal svetilko. Nato so spet stopali naprej, dalje in vedno dalje, dokler se jima ni zdelo, da morajo biti pod najvišjimi gorami.

Tu so se odmevi spremenili, postali bolj rahli in oddaljeni, iz česar je Harold sklepal, da so prišli v obširnejšo votlino. Tedaj se je Kespi končno vendarle ustavil.

»Vidva zdaj videt«, je rekel preprosto in jima robca vzel z oči.

## 6. »Velika Riba«.

Starinska hlevska svetilka v Kespijevih rokah je dajala toliko svetlobe, da sta fanta mogla spoznati: nahajava se v veliki kleti ali pa v skalni dvorani. Indijanec je pa takoj prižgal baklo iz smolnatega lesa, in zagorela je z velikim rdečim plamenom. Na vseh straneh se je svetloba odbijala medlo rumeno, iz rdečkastih mrakov pa si videl vstajati prečudne postave. Harold in Rolo sta negibno stala in molčala kakor onemela, pa vsa prepadena strmela na stvari, ki jih morda oko belčevo še nikoli ni zrlo.

Štirioglati soba je bila vsekana v živo skalo, ob stenah vse naokrog pa so ležali nagromadeni zakladi, kakršnih si še v sanjah ne bi drznila pričakovati. Drogovi iz čistega zlata so bili zloženi ob stenah, kakor ga so navadno železno palčje, zraven pa stali veliki lonci in posode iz srebra in zlata, nekatere preumetno izrezljane in okrašene, druge posute z dragulji, ki so žareli kakor oči z zelenim in škrlatnim ognjem.«

Najbolj čudne pa so bile sohe v dolgi vrsti ob steni, kipi iz čistega zlata: vsaka soha je bila velika kakor dvanajstleten fant in vsaka je sedela na svojem prestolu. Oči in ustnice so jim bile naravno pobarvane, in to jih je delalo posebno čudne in skoraj strašne, tako zelo so sličile živim bitjem.

»Velika Riba!« dahne Rolo s plašnim glasom.

Harold ga je razumel. Ko so dobro oboroženi španci napadli Peru, ga začeli osvajati in velikemu cesarstvu Indijancev ropati zaklade, so urni tekači obveščali o njihovem prihodu domačine in skrajnih meja, in



duhovniki so večino dragocenosti naglo poskrili, da ne bi padle osvajalcem v roke. Med ljudmi se je širila govorica, da so najdragocenejši zakladi, med njimi tudi sohe inkovskih cesarjev, skriti v neki kleti blizu mesta Kusko, druga, skoraj prav tako bogata zbirka pa da se nahaja pod zemljo, malo bolj na jug.

Ti dve zahladnici sta se imenovali Velika in Mala Riba, a Španci ju kljub skrbnemu iskanju niso mogli izdeliti, čeprav so ljudje šušljali, da pravi potomci cesarjev Inka še danes poznajo tajno njunih skrivališč.

»Prav gotovo je Velika Riba«, pritrди Harold Rolovi misli in se obrne h Kespiju. »Potem si ti ...« Utihne kot bi odrezal in strmi v Indijanca. Kajti mali, suhi stavec je bil zravn kakor sulica, udrte oči so mu gorele, baklo pa je držal kakor žezlo. V obraz in postavo je bil čisto drugačen, spremenjen in ožarjen, in fantoma se je zdelo, da vidita živega kralja med sohami rajnih prednikov. Tedaj pa se je Kespi okrenil in z očmi srečal strmečega Harolda.

»Da, jaz kralj«, reče nenavadno mirno in dostojanstveno. »Ti tukaj«, pokaže na podobe, »moji očetje.«

»In ti si naju počastil s tolikim zaupanjem, da si nama vsa ta čuda pokazal!«

»Jaz vama zaupal, ker vidva srce belo kakor koža bela. Zdaj vidva vzet od mojega zlata, kolikor treba. Potem mi nazaj.«

Harold pa reče: »Glej, Kespi, trije smo. Kako naj sami odnesemo zlata za petdeset tisoč pesos? Mul pa tudi gotovo ne moremo pripeljati semkaj.«

Starčevo lice spreleti komaj viden smehlaj, roko položi Haroldu na lakt, ga pelje na drugo stran sobe do velikih zlatih posod in mu v eno pokaže.

»To tudi dobro kakor zlato in lahko nosit.«

Harold vidi, da se nahaja v velikem vrču vsaj mernik smaragdov (zelenih draguljev), nekaj za oreh debelih.

»Koliko naj jih vzameva? Prav nič ne vem, koliko bi bil eden vreden.«

Rolo z roko potegne preko čela, tako zelo so ga vsa čuda prevzela. Vendar pa se brž oglasi: »Po mojih mislih bi en tak smaragd stal petdeset funtov (angleški funt okoli 200 Din). Če jih torej vzameva dve sto, imava v rokah deset tisoč funtov ali petdeset tisoč dolarjev.«

»Jaz mislit, Rolo imeti prav«, pritrди Kespi, Harold pa našteje dve sto smaragdov. Sto jih pospravi v svoje žepe, sto pa jih da Rolu. Kespi stopi v kot in prinese dva srebrna predmeta. Haroldu in Rolu da vsakemu enega, rekoč: »Za spomin!«

Bili sta ribici, izrezljani iz svetlozelenega kitajskega nefrita (dragulj, ki so mu dali ime dragulj spopolnosti), izdelani silno umetno. Oči sta imeli iz biserov, plavute pa iz biserne matice.

»Ribici imel Inka Atahualpa«, jima pove Kespi, »pa ne hotel jih špancecem pokazati, zato ga ubili. Vidva ribici čuvat, pa ribici čuvat vaju!«

Kespi napravi s prsti neko čudno znamenje, fanta pa se mu zahvalita in spravita vsak svoj zaklad v najvarnejši žep.

Bakla je dogorevala. Kespi ji je utrnj žerjavico, spet pobral svetilko ter fantoma rekel, naj si spet zavežeta oči.

»Jaz ne delat zato, ker vama ne zaupam, ampak jaz prisegel pri Manko Kapak, da nikomur nikoli pokazati to pot.«

Prav ko so odhajali iz dvorane, so skozi tišino začuli nekakšno globoko, pridušeno bobnenje.

»Kaj je to?« se začudi Harold.

Spet isti glas! Dvanajstkrat je udarilo.  
»Če bi ne bilo neumno, bi rekel, da je nekje ura udarila polnoči«, pripomni Rolo.

»Ti prav, zvon udaril.«

»Pa vendar ne misliš trditi, da so Inka imeli zvonove?«

»Zvon v veliki cerkvi v Kusko. Mi pod mestom.«

»Kaj! Potem je pa zgodba o doni Mariji de Eskivel resnična?«

»Da, resnična. Marija poročila dona Karlosa Inka. On ji pokazal zlato kakor jaz vama. Nato pa poskusila poiskati zlato sama. Pa se izgubila v Čingani. N'čče jo našel!«

»Čingana pomeni labirint (zavit hodnik z mnogimi prehoji, blodnjak)«, pravi Harold. »Kako si pa potem ti mogel poiskati pravo pot?«

»Jaz ne pot poiskat, jaz pot poznat. Zdaj naprej.«

Res so fanta težili dragulji, o duh jima je bil kakor na krilih, ko sta se z zavezanimi očmi opotekala po blodnjaku kamenitih prehodov.

Čeprav je pot bila dolga, se jima je zdela kratka, ko sta spet začutila, da jima v lice veje sveži zrak soteske. Kespi ju je ustavil v vhodu v duplino.

»Ne se ganit!« jima reče potihem. »Ne govorit! Skala šum daleč nosit. Jaz pogledat.«

»Starec ne mara nobenega koraka prepustiti slučaju«, pošepeta Rolo tovarišu na uho.

»Ali misliš, da po nepotrebnem?«

Tedaj pa se je že spet kakor duh iz teme pojavil Kespi.

»Jaz vama rekel, da ne govorit!« jima sikne jezno.

Pograbi vsakega za eno roko in ju potegne spet nazaj v duplino. Bilo je tema kot v rogu, vendar pa se je naglo poganjal dalje, dokler niso dvakrat zavili okrog ostrih vogalov. Tedaj pa se spet ustavi in reče:

»Zelo slabo. Ljudje nas zasledovat. Oni čakati, da nas ujet.«

»Zasledujejo!?!« ostrmi Rolo ves razdražen. »Kdo? Karbahal?«

»Jaz ne videt, samo slišat. Toda oni čakati pod skalami, mi ne prit mimo.«

»No, lepa reč!« reče Harold jezno. »Gotovo so tudi mule že izsledili.«  
(Se nadaljuje).

Venceslav Winkler:

## Tri smreke

Tesno okno.

Vidim v daljavi nebo in belo cesto. Vidim zelene hribove. Vidim goreče polje in svetle hiše. Ko se oko umiri, vidim tudi tri smreke, tri plahe smreke.

Čudna drevesa.

Prva in tretja sta visoki. Sonca se bosta doteknili. Prerastli ga bosta. Med njima je drevesce kot otrok med materjo in očetom.

Tri plahe smreke.

Burja jim je zaostrila veje. Šumele so in trepetale. Zbudil sem se sredi noči in se zbal zanje. In letošnjo zimo posebno. Nikoli me še ni gnalo tako v zeleno podobo.

Tri smreke živijo.

— — —

Jutro lije čez hribe. Pomlad vriska.

Pod smrekami sta dva človeka, stari Hrovat in mladi Poderin. Hrovat je gruntar, Poderin bajtar. Smreke stoje na meji. Kdo jih bo sekal?

»Moj oče jih je zasadil«, je nemiren mladi.

»Na mojem svetu«, krivi gruntar. »Dva metra od bajte lahko stopiš, več ne. Kaj misliš, da je zemlja harmonika, da jo lahko razteguješ, kjer hočeš!«

»Pustite mi harmoniko!« ječi fant.

»Dva metra, nič več. Razumeš?«

Ne morem poslušati.

Ne vem, kaj bo z mojo smreko, z najmanjšo, z najbolj zeleno.

— — —

Prav tisti večer.

Poderinov Jože in Hrovatova Francka. Pod smrekami stojita. Ustavil jo je, ko je šla mimo.

»Oče so hudi.«

»So«, meni preprosto, »pa ne bodi še ti.«

»Saj nisem. Mislim sem, da boš ti.«

»Če so oče?« se zasmije dekle.

Nagelj, ki ga nosi v roki, mu zatakne za klobuk.

Vesel sem. Vse tri smreke bodo še rasle.

— — —

Nedeljsko popoldne.

Možje v širokih plaščih gredo mimo. Sreča jih kmet.

»Dobro srečo! Kam pa?«

»K Hrovatu«, zamolklo pove najstarejši.

»K Hrovatu?« se začudi narejeno kmet. »Dober grunt!«

»Deklič tudi«, se vmeša eden.

»Vse na pravo roko. Grunt na grunt. Bogastvo na bogastvo.«

»Kako misliš?«

»Nič!« zamahne kmet in se zgubi za bajtami.

»Kajžar!« gledajo za njim. »Le korajžo!«

Smreke so mirne. Zdi se mi, da skrivaj trepetajo.

— — —

Človek sloni pod smrekami. Vem, da je Jože.

Nekje sredi vasi vriska harmonika. Jože je pustil svojo doma. Nocoj mu je umrla pesem. Pri Hrovatovih so snubači že vse popoldne in ves večer.

Z južne strani toplo greje veter. Smreke šumijo. Obe veliki so pripogibata.

Jože ne misli ničesar. Mehka jasnina je prevlekla nebo. Pritajeno sijejo skozi nje zvezde. Jože gleda nanje kot bi jih štel.

Po cesti prihajajo fantje. Končali so s pesmijo in eden med njimi je z neznansko upornostjo zavriskal. Nebo bi se pretrgalo, ko bi ne bilo tako daleč.

»Auf biks!« se zgane Jože.

Dvignjene roke ga pozdravijo in sprejmejo med se.

Šumenje se umiri v neskončno žalostno pesem:

»Moje dekle trdno spi,  
nikdar več se ne zbudi.«

Vso noč govorijo smreke ...

— — —  
Tri starke pod smrekami.

»Ježeš, pa kdo bi si bil mislil! Pa tako hitro!«

»Poderinov je hodil okoli nje. Ni ga marala.«

»Kaj bi bajtarja, če se ji grunt ponuja.«

»Prav ima, prav ima!«

»Ampak Jože je fant! Deset gruntarskih odtehta.«

»Fant sem, fant tja. Niti soka bi ne zmogla vsak dan. Na gruntu bo pogače sita.«

»Jožeta je škoda. Hrovat nima oči. Sam denar ga je.«

Majejo z glavami in se čudijo. Veliko besed.

Smreke šumijo. Dnevi so vetrovni. Drevesa se majejo.

Zlomila se ne bodo. Prestala so burjo in sneg.

— — —  
Balo bodo vozili. Ženske računajo. Možje molčijo. Dekleta se smehljajo. Fantje pojo. Malomarno zamahnejo z rokami, kadar se govori o ženinu.

Poderinov Jože žvižga. Včasih se zasmeye čudno hrapavo, včasih vriska.

»Saj je vseeno!«

Balo bodo vozili. Smrečke je zmanjkalo.

»Kam ponjo?« skrbi Hrovatovega hlapca.

»He«, se smeje gospodar, »pred Poderinovo bajto so tri. Srednja je majhna. Ponjo pojdi!«

Široko zazeha hlapec in odide.

Srednja smrečica je majhna. Pa vem, da bi zrasla, hudo visoko bi zrasla.

Poderinov Jože pride mimo. Med dvema smrekama je prazen prostor. Za hip pobledi, potem se strašno zasmeye.

Vidim ga, da ima ves siv obraz.

Daleč je od prve smreke do tretje, ko je druga posekana.

Jože je prodal bajto in njive. Domača zemlja je bridka. Kadar Hrovat smrečico poseka, je še bridkejša. Smreke so rasle iz srca. Tujina je zdravje.

Fantje mu pojo slovo.

Sedijo pod smrekami. Jože ve, da je konec, a noče pokazati. Še smeje se.

Pređen se razidejo, odlomi svetlozeleno vejico.

»Naj bo namesto rož!«

Fantje pritrjujejo. Še zadnjič zapojejo.

Strašansko daleč je od ene smreke do druge. Vetrov ni več. Drevesa so mirna in molčijo. Takrat je človeku najhuje.

— — —

Mlada Hrovatova hodita po njivah za Poderinovo bajto.

»Dobro bo obrodilo.«

Hlapec seka smreke ob meji.

»Da ne bodo sence metale na njive. V napotje so.«

»Le!« pravi Francka. Smehlja se.

Pri fari se zganejo zvonovi. Sredi lepega dneva zatrepetajo v žalostinko.

»Zvoni!« se obrne Hrovat.

»Saj res!« misli malomarno Francka.

Mimo prihiti potovka Marina.

»Ježeš, podsulo ga je, Poderinovega! Komaj mesec dni je bil tam. Joj, joj, pismo je prišlo. Zakaj ni ostal doma?«

»Bog se usmili njegove duše!« se prekriža kmet.

»Bog se usmili!« spreleti za hip senca Francko.

Mož pa že računa:

»Morda bi žagar vzel smreke. Nekaj bodo že vrgle. Kaj bi poležavale okoli hiše.«

Francka pritrjuje.

Smreke so umrle. Ležijo ena preko druge. Beli sokovi lijejo iz njih. Nekje daleč je tako oblila Jožeta črna kri.

Pri fari dolgo, dolgo zvoni ...

## Mladi + grobovi

Jože Jaklič

Umrli 6. I. 1932 v Mostah pri Ljubljani.

Na praznik Svetih treh kraljev ob pol šestih zvečer je dihnila božja poslanka našemu članu Jožefu Jakliču svoj mrtvaški poljub. S tistim trenutkom je prestalo biti plemenito srce, upihnila je luč življenja fantu, ki je bil ljub vsem nam brez izjeme. Dne 8. januarja smo ga spremili k večnemu počitku. — Rodil se je 14. marca 1905 v Podgori pri Kočevju. Komaj dobrih



pet let je bival med nami, pa si je znal s svojo odkritosrčnostjo pridobiti naklonjenost in priljubljenost vseh fantov in sploh vseh društvenikov.

Zakaj si nas, Jože, tako kmalu zapustil? Komaj smo se dodobra spoznali, in že Te je božja Previdnost poklicala k sebi, tja, kjer »ne slepi rumeno zlato, strasti ne buči vihar«. Pa ravno Ti si moral oditi, ki si bil tako delaven na vse strani. Tvoja ročna dela v izrezlavanju lesa so skoraj umetnine. Ti s svojo skromnostjo in treznostjo si nam bil vedno v zgled. Bil si priden tak, kot so Tvoje čebelice pridne. Kolikorkrat sva se srečala, vedno si se zanimal za društveno življenje fantovskega odseka. Žalostno se je vil Tvoj zadnji sprevod. Vsi čutimo izgubo moža, naša falanga je s teboj izgubila iz svoje srede hrabrega vojščaka. — Edina tolažba nam je to, da si stopil pred nebeškega Sodnika s čistimi računi. Saj si še zadnje pol ure pred smrtjo klical Marijo, Kraljico nebes, na pomoč. Ave, anima pia!

Bine.



† Jože Jaklič.

**Moravče.** Dovolite, g. urednik, da se tudi fantje moravški enkrat oglašimo v našem prelepem glasilu Kres. Kmalu bo preteklo dve leti, odkar smo zbrani v fantovskem odseku tukajšnjega prosvetnega društva, ki je za takratne razmere začel precej živahno delovati. Posebnih reči za javnost nimamo veliko beležiti, razen da smo se lansko leto udeležili shoda Katoliške akcije na Limbarski gori 21. junija v velikem številu. Udeležili smo se tudi 15. in 16. avgusta tabora v Grobljah, odkoder smo odnesli veliko korajže in navdušenja za novo delo. Dne 20. septembra smo dobili nove prosvetne znake, katere smo še isti dan s ponosom pokazali na Detelovi proslavi. Imeli smo tudi že lepo število fantovskih sestankov, večina predavanj imajo naš preč. g. dekan Janko Cegnar, ki jim vsi z zanimanjem sledimo; dalje predavata gospoda kaplan Anton Jerman in visokošolec Miha Jerman; vsem trem se vsi fantje prav iz srca zahvalimo. Začeli smo gojiti tudi sport, če bo šlo vse po sreči, spomladi se bomo že pomerili na tekmah. Fantje, mi pa delujmo naprej, kakor smo začeli, da nekoč z božjo pomočjo pridemo do cilja! Bog živi!

**Vojniški fantje.** Trikrat smo lansko leto brali v Kresu o vojniških fantih. Naj tudi letos nekaj povemo, kako smo delali od zadnje pomladi in kake načrte imamo za prihodnost. Zakaj treba je, da malo pogledamo nazaj na borbe, ki smo jih izvojevali in ki nam dajejo tudi močno vero, da bomo šli tudi v naprej preko vseh in vsega, da bomo kos svojim težkim

nalogam. Naš lanski fantovski tabor v Vojniku, kjer so fantje iz bližnjih in daljnih krajev manifestirali za naša načela, je bil važen mejnik v knjigi našega dela. Da si izvežbamo pridnih delavcev, smo tudi letos poslali enega člana na prosvetno-sportni tečaj v Maribor; in ta se je poln načrtov in mladostnega navdušenja vrnil med nas. »Naša mladost«, list vojniških fantov, ki je že lani bila v Kresu opisana, še vedno izhaja, in prav zdaj se pripravljamo na to, da jo nanovo preuredimo in pomladimo. Da še bolj razširimo naš krog, da si vzgojimo več dobrih voditeljev ter obenem med seboj pridno tekmujejo, smo se razdelili v dve jati (kot nekdanj pri Mladcih). To pomlad bomo najprej sami doma izvedli fantovske tekme, za katere imamo že sestavljen poseben tekmovalni red. Sestanke imamo: skupne 14 dnevno, jatne pa tedensko. Na teh sestankih se vadimo fantje sami nastopati in govoriti. Da pa tudi sporta čisto ne zanemarimo, smo si to zimo nabavili smuči, le škoda, da je začelo zdaj za sneg »bolj slabo biti«. Gojimo tudi gimnastiko. Naše izobraževalno društvo je imelo 17. jan. svoj občni zbor. Vodstvo tega društva, ki ima tako važno nalogo v naši župniji, so prišli najdelavnejši naši možje in fantje, kar jih je vzgojila naša fantovska organizacija v teku desetih let svojega obstoja. Pogumno in veselo na delo! Tako živi in dela naš fant. Dorasel, dozorel je! Seme, ki ga je pred dvajsetimi leti sejal tedanji kaplan čg. Franc Stiglic (zdaj župnik v Šmartnem ob Dreti), je padlo na rodovitna tla. Vzraslo je in rodi sad. — K-ar.

## DROBTINE

### DOMA IN PO SVETU

**Predor pod šeldo.** Belgijsko mesto Antwerpen ali Anvers šteje nad milijon ljudi. Prostira se na obeh bregovih reke šelde, ki promet med obema mestnima deloma zelo ovira. Zato gradijo pod reko nov predor. Segal bo 40 m pod gladino reke, dolg bo

nad 1 in pol km, širok pa 10 m. Seveda bo dobro razsvetljen in zračen. Vzporedno s tem predorom bo tekel manjši za pešce, ki bo na obeh koncih imel urni dvigali oziroma grezali.

**Bogata Kanada.** Velika žitnica je Kanada. Pa ne samo to. Še bolj je zaslula po svojih rudah, katerih kop-

Ijejo nad 70! V pridelku niklja in azbesta je Kanada prva na svetu, v zlatu in platini pa druga.

Nov most čez Tigris. Sodobni Mosul in stare Ninive dobita novo zvezo preko reke Tigris. Zgradili bodo 300 metrov dolg železen most na 8 lokov.

Pameten sklep. Vsak večji muzej sveta ima kako egiptovsko mumijo, zlasti mnogo jih je pa v kairskem. Egipčanska vlada pa je sklenila, da bodo izkopane kralje spet vrnili zemlji. Če so jim že motili počitek, ker je veda tako zahtevala, pa ni vzroka, da bi jih po muzejih izstavljal rado vednim očem. Prav je tako. V britskem muzeju v Londonu je cela dvorana, polna mumij pod steklom. Pa mnogo je obiskovalcev, ki hodijo ogorčeno mimo, češ da tako razkazovanje nasprotuje človeškemu dostojanstvu.

Umetne zelenice. Inženirji predlagajo, naj bi se v Libijski puščavi stare rimske cisterne (vodnjaki) očistile peska, pa se bodo okoli njih lahko nasadila drevesa ali pa celo namakale njive.

Brezposelni pa družba lopatarjev. Angleško mesto Sheffield (šifild) slovi daleč po svetu radi svojih železnih in jeklenih izdelkov. Strašno pa je udarjeno radi pomanjkanja naročil, zato kajpada brezposelnih kar mrgoli. A kaj so si izmislili? Ustanovili so »družbo lopatarjev«. Mesto je namreč dalo delavcem priliko, da delajo in kaj pridelajo. Vsak je dobil njivico kakih 300 m<sup>2</sup>, posodili so mu lopato ali rovnico, mu dali semen graha, fižola, zelja, cvetače, pese, kajpada tudi krompirja. Vsak najemnik je prejel tudi 15 kg umetnega gnojila. Prva dva meseca ne plačuje najemnine, poslej pa 2 Din na teden. Pravijo, da se je stvar zelo dobro obnesla; ne le možje, ampak kar cele družine romajo iz mesta na svoje njivice. Dvojen dobiček imajo: nekaj malega pridelajo in, kar je še več vredno: obvarujejo se brezdelja, ki je za človeka kuga.

Asama-jama bruha. Največji japonski ognjenik (japonsko: jama) Asama je letos tako zelo bruhal, da je uničil daleč naokoli vsa polja in

nasade. Visok je 2760 m (naša Skrlatica 2740 m), žrelo pa ima 330 m široko.

Zaklad v vodnjaku. V Čičen Ici v Mehiki so sklenili osušiti in skrbno preiskati globok vodnjak, ker upajo na dnu najti dragocene zaklade, ki so jih po starem izročilu vanj zmetali Maja-Indijanci, da potolažijo razjarjene bogove.

Tajna. Prijatelj sreča prijatelja. »Ali znaš molčati?« »Kakor grob!« »Posodi mi sto dinarjev!« »Tega ne izve nihče, ker niti besede nisem slišal.«

V šoli. Učitelj: Kaj razumemo pod izrazom: rumena nevarnost? — Pomarančne lupine, če ležijo na tleh.

Potovanje stane! Zapečkar: »Kajne, potovanje človeku zelo razširi obzorje?« Potep: »Kajpada, in skrči mošnjo.«

## SPORT

Rusi priredijo leta 1933 spartakijado, to je neke vrste sportna prireditev kakor je olimpijada. Ob tej priliki bodo otvorili dva velika stadiona; en stadion ima prostora za 120 tisoč, drugi — za lahko atletiko — za 10.000 gledalcev.

Francoska telovadna zveza (nekatoliška) letos ne bo priredila svojega običajnega letnega zvezinega zleta, ker se predsedstvu ni posrečilo pridobiti za to nobenega mesta, ki naj bi zlet tudi primerno financiralo. Tekme se bodo pa vseeno vršile in sicer o priliki manjšega zleta kake podzveze. Sicer se pa vrše razni boji proti vsakoletnemu zletu celotne zveze telovadcev.

Nemška katoliška telovadna zveza je imela v preteklem letu 24 telovadnih in sportnih tečajev, katerih se je udeležilo 477 telovadcev, odnosno sportnikov.

Nemška katoliška tel. zveza (D. J. K.) je v prvi letošnji številki svojega glasila izdala program tretjega zleta, ki se vrši, kakor znano, v Dortmundu. Že iz programa je razvidno, da bo tudi letošnji zlet nekaj veličastnega. Tehnični program je ogromen. Vršijo se najrazličnejše tekme v telovadbi, lahki atletiki, plavanju, mečevanju, nogometu, rokometu, trobentanju, streljanju in raznih drugih panogah. Vse tekmovalne vaje in

predpisi so izšli v navedenem glasilu. Kakor znano, je na drugem njegovem zletu, ki se je vršil leta 1927 v Kölnu, bivaša jugoslovanska orlovska zveza dosegla v dvanajsteroboju (orodna telov. in lahka atletika) prvo mesto.

**Zimska olimpijada v Lake-Placidu** (Amerika) se vrši v času od 4.—13. februarja. Dozdaj se je prijavilo — kljub gospodarski krizi — 25 držav. V začetku januarja še ni bilo na hribih okoli Lake-Placida še nikakega snega, kar dela Američanom precej skrbi.

Francozi so dobili od vlade za sport in druge telesne vaje 30,000.000 frankov za l. 1932. S tem denarjem se bo dalo precej napraviti. Kolikor bodo izdali za sport, toliko manj bodo izdali za bolnice.

**Sokol kraljevine Jugoslavije** se ne udeleži olimpijskih iger v Los Angelesu. Tako je namreč sklenila njihova zveza, ki je v posebni resoluciji, ki jo je dostavila tudi ministrstvu prosvete.

**Ministrstvo za telesno vzgojo** smo dobili, česar se bodo razveselile najbolj naše sportne organizacije. Kakor se čuje, se pripravlja tudi zakon o telesni vzgoji. Po vzorcu drugih držav se namerava tudi v naši državi osnovati visoka šola za telesne vaje. Le na ta način bomo dobili dobre sportne trenerje in pa, kar je glavno, da se zanese smisel za telesne vaje med ljudstvo.

**Tehnično delo čl. Orla.** Češkoslovaški Orel je vstopil v lahkoatletsko amatersko unijo ter so bila orlovska okrožja organizacijsko dodeljena k pripadajočim atletskim okrožjem. — Da se bo telesnovzgojno delo v čl. Orlu še lepše razvijalo, so se osnovali v centrali naslednji referati, odnosno odbori: organizacijski, literarni, za splošno telesno vzgojo, za lahko atletiko, za igre, za orlovske telovadbo, za poletne sporte, za zimski sport in zdravstveni odbor. — V kratkem se izda knjižica z raznimi sestavami za telovadne akademije. — Konec decembra lanskega leta so se vršile na Velehradu duhovne vaje za tehnične delavce v centrali. — Osnoval se je poseben odbor, ki bo izdelal tekmovalne ređe za moške pripadnike orlovske organizacije in predlog za vsestransko in smotreno tekmovanje. — V reprezentančno vrsto vrhunskih

orodnih telovadcev se je prijavilo več bratov. Tozadevne izbirne tekme so prav dobro izpadle. Prvi skupni trening izbranih orodnih telovadcev se je vršil dne 8. decembra preteklega leta. — Zvezine tekme v simučanju se vrše v mesecu januarju v Krkonosih. Izvede jih župa Brynzchova. Češki Orli imajo namreč že precejšnje število prvovrstnih smučarjev.

**V nogometni tekmi med zagrebškim Haškom in ljubljansko Ilirijo**, ki se je vršila v preteklem decembru, je zmagal Hašk v razmerju 7:4 (4:1), kljub temu, da sta Zagrebčanom manjkala dva najboljša igrača (Hitrec in Scinert).

**Ilirija** je otvorila 20. decembra preteklega leta svoj smučarski dom v Planici, ki ga je blagoslovil g. kanonik Šiška. Ob tej priliki so se vršile tudi smučarske tekme, katerih se je udeležilo 44 tekmovalcev. Zmagal je Joško Janša.

**Jugoslov. lahkoatletska zveza** je imela v mesecu decembru preteklega leta svoj občni zbor v Zagrebu. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvideti, da je v zvezi učlanjenih 14 klubov. Določili so se termini za razne prireditve v tem letu, katerih je zelo mnogo. Za Ljubljano je važno to, da se bo vršilo prvenstvo države v cross-country-ju v Ljubljani. Tudi lep napredek je bil v pretekli sezoni, saj je bilo zboljšanih kar 15 državnih rekordov.

**Starosta Sokolov umrl.** Dr. Josip Scheiner, starosta čl. in slovanske sokolske zveze, je umrl. Umrl je bil eden največjih sokolskih delavcev in propagatorjev Tyrševe ideje.

**Češki Orli** imajo v letošnjem letu naslednje tekme:

- 1) 23. in 24. januarja smučarske tekme v Krkonosih.
- 2) Prvenstvo v lahki atletiki.
- 3) Prvenstvo v igrah (rokomet, odbojka).
- 4) Razne tečaje.

Poleg svojih tekem se udeležijo tudi mednarodne tekme (orodne in lahkoatletske tekme) v Nici (Francija), ki se vrše, kakor smo že svoječasno objavili, v dneh 16. in 17. julija t. l. — V kratkem izdajo nove redovne vaje, katere so take kakor vojaške. Švicarski telovadci in Los Angeles. V Švici se vodi v sportnih listih huda borba proti sklepu zadnjega občnega

zbora švicarske telovadne zveze, po katerem se švicarski telovadci ne morejo udeležiti olimpijskih iger v Ameriki. Občni zbor je namreč iz raznih razlogov (finančnih in radi njihovega zvezinega zleta) sklenil, da se te olimpijade ne udeležijo. Zdaj so pa denar že preskrbeli drugi za telovadce, ki pa se vseeno ne morejo udeležiti, ker so vezani na sklep najvišje svoje instance. Borba se sicer še nadaljuje, vendar telov. zveza ne more in ne sme popustiti od sklepa. Švicarski telovadci bi svojo domovino najčastneje zastopali na olimpijadi, kajti oni so bili na zadnji olimpijadi prvi v vrsti in prvi med posamezniki.

**Kamnik je dobil smuško skakalnico.** Dne 6. januarja t. l. je bila slovesno blagoslovljena in otvorjena smuška skakalnica v Kamniku. Ob tej priliki so se vršile tudi skakalne tekme, katerih se je udeležilo 9 tekmovalcev, med katerimi sta bila tudi dva domačina. Doseženi so bili sledeči uspehi:

- 1) Palme, Smučarski klub, Ljubljana, 137.50 točk (20.50 in 29 m);
- 2) Šramelj B., Smučarski klub, Lj. 127 točk, (22m in 28.50 m);
- 3) Jakopič A., Sportni klub Dovjemojstrana, 123.50 točk (14 in 24.50 m).

**Tekmovanje umetnosti na olimpijadi.** O priliki 10. olimpijade, ki se vrši v času od 30. julija do 14. avg. t. l. v Los Angelesu, se bo vršilo tudi tekmovanje na polju lepe umetnosti in sicer: Stavbarstvo, literatura, glasba, slikarstvo, kiparstvo itd.

**Koliko stane potovanje v Los Angeles?** Nemci so namreč izračunali, da bi stalo to ameriško potovanje (iz Hamburga) za eno osebo na najcenejši način potovanja 377.20 dolarjev, najdražji način pa 850 dolarjev, kar znese v naše mdenarju 21.123.20, odnosno 47.600 Din. To je že prav lep denar.

**Bat'a in sport.** Znani češki tovarnar Bat'a hoče biti tudi v sportu na prvem mestu. On ima namreč svoj sportni klub, ki šteje danes 1600 članov. To število hoče na vsak način zvišati na 2000, tako, da bo njegov klub v resnici najmočnejši v čl. re-

publiki. V Zlinu, kjer stoje Bat'ove tovarne, hoče zgraditi nov velik stadion.

**Francoska katoliška telovadna in sportna zveza (F. G. S. P. F.)** je izdala za svoja društva jako obširen program za telovadne in sportne tekme, ki se vrše letos sredi julija v Nici o priliki mednarodne tekme kat. mednarodne tel. unije. Tekmovali bodo prav vsi od najmlajših do najstarejših v najrazličnejših panogah telesne vzgoje in tudi v trobentanju, bobnanju itd. Najvažnejše so seveda tekme društev in posameznikov za prvenstvo Francije.

## NOVE KNJIGE

Selma Lagerlöf, **Zgodba o blaznem Gunnarju.** Vez. Din 30, broš. Din 26. Krekova knjižnica je izdala v svoji zbirki kot šesto knjigo »Zgodba o blaznem Gunnarju«, ki jo prištevajo med najdragocenejše umetnine svetovne književnosti. To je Selma Lagerlöf edina, res do vseh potankosti organsko zgrajena pesnitev, ki jo odlikuje tudi popolna skladnost med vsebino in obliko. Vse delo, odeto v pravljичni čar, razodeva bogato in pestro duševnost pisateljice, ki z nenavadno spretnostjo posega v področje zamotanega duševnega življenja. Je zgodba o študentu, ki je zblaznel, pa ga mlado dekle s svojo žarko ljubeznijo priklene nase in popolnoma njegovo dušo prikljče spet v življenje. — Oprema knjige je okusna. Krasi jo 10 lesorezov Mihe Maleša. Vezava je lepa in dovršena.

## UREDNIKOVA BESEDA

**Popravek.** V 1. številki letošnjega »Kresa« je črtica na strani 11. pomotoma dobila naslov »Tri smreke«. Naslov se mora glasiti pravilno »Zadnja pesem«. Pisatelj je isti. Spis »Tri smreke« je pa objavljen v današnji številki.

**Slike.** Fantje, ki želite priobčiti v »Kresu« sliko pokojnega tovariša, morate plačati kliše, kakor je bilo tudi doslej v navadi. Kliše stane v taki obliki, kot je današnja slika, 40 Din. Najbolje je, da obenem s sliko pošljete tudi denar za kliše.



# LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

obrestuje hranilne vloge  
po najugodnejši obrestni  
meri ter brez vsakega od-  
bitka. Tudi rentni davek  
plačuje posojilnica sama.

**Hranilne vloge znašajo nad  
180 milijonov dinarjev!**

EDINI  
SLOVENSKI  
ZAVOD  
BREZ  
TUJEGA  
KAPITALA  
JE



V lastni  
novi palači na  
vogalu  
Miklošičeve in  
Masarykove  
ceste poleg  
kolodvora.

## VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in onako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
  2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
  3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
  4. Vzájemna zavarovalnica jamči za posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.
- Zastopniki v vseh mestih in farah.

